

РОСІЯНІЗМИ В МОВІ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ (на прикладі газет “Сумщина”, “Молодь.UA”, “Суми і сумчани”)

Доп. – ст. викл. Лашенко Н.О.

Українська мова теоретично має чітко вироблені літературні норми, розвинені функціональні стилі, проте теорія від практики часто далека. Велика кількість помилок, які трапляються в мовленні, пояснюється тим, що тривалий час серед багатьох українців українська не виконувала функцій рідної мови, якою думають, спілкуються в усіх сферах життя. Вона була ніби додатком до іншої, престижнішої довгий час – російської мови. Росіянізми в мовленні сучасних українців і є наслідком тривалого засилля російської мови в Україні.

Як зазначають деякі дослідники (О.Пономарів, Ю. Гнаткевич та ін.) нині поширене вживання росіянізмів двох типів: а) уживані внаслідок шкідливої звички, мовного безкультур'я, небажання стежити за своєю мовою; б) уживані внаслідок неуважності, незнання.

Матеріали ЗМІ м. Суми теж засмічені надмірною кількістю невмотивованих чужих слів, ненормованими наголосами, російськими кальками – росіянізмами. Так, проаналізувавши помилки, пов'язані із вживанням росіянізмів, лише за один місяць у газетах “Сумщина”(січень, 2007 р.), “Молодь.UA”(листопад, 2006 р.), “Суми і сумчани”(грудень, 2006 р.), можна зробити попередні висновки щодо причин їх появи. По-перше: деякі автори, очевидно, мислять і спілкуються у побуті російською, переносючи чужомовні звороти в українську мову. Наприклад: *в силу свого юного віку* (правильно – зважаючи на свій юний вік), *одинокі престарілі люди* (правильно – самотні літні люди), *немає жодного регіону, де б мала місце напруга з оформленням документів* (правильно – немає жодного регіону, де б спостерігалось напруження з оформленням документів, “Сумщина”), *це – дань традиції* (правильно – це – данина традиції, “Молодь.UA”). По-друге: у

літпрацівників редакцій немає часу (або ліньки) зазирнути до словників, щоб уточнити закінчення, правопис слів, українські відповідники до сталих зворотів тощо. Наприклад: *із Кривого Рога* (правильно – із Кривого Рогу, “Молодь.UA”), *такий собі ловкач* (правильно – такий собі спритник), *сесія зайшла в тупик* (правильно – сесія зайшла у глухий кут), *як противитися хворобі* (правильно – як протистояти хворобі, “Сумщина”). По-третє: неухажність, звичка усного мовлення висловлюватись спонтанно, що перейшла і в писемне мовлення. Наприклад: *фотоапарат з видержкою* (правильно – фотоапарат з витримкою), *бездомні люди* (правильно – безпритульні люди), *безхозні мережі* (правильно – мережі, що не мають господаря, “Суми і сумчани”), *з приводу об'яв і оголошень дзвонить* (правильно – з приводу оголошень дзвонить, “Сумщина”). По-четверте: підлаштовування, у деяких випадках, до рівня мови невибагливого читача, можливо, задля здобуття дешевої популярності. Наприклад: *реклама зовсім не напругає* (правильно – реклама зовсім не дратує), *Яка, нафіг, реклама!* (правильно – Яка там реклама!), *при всіх розкладах* (правильно – попри все, “Молодь.UA”).

Із пробудженням національної свідомості в межах усієї української нації слід подбати про підвищення рівня мовно-національної вихованості народу. Звичайно, усі відразу не можуть заговорити добірною мовою. Але є люди, які не мають права на помилку – лектори, диктори, інші працівники радіо й телебачення, журналісти, вчителі, викладачі, адже їхнє слово повинне бути взірцем для решти громадян України.

ПРОБЛЕМА РОСІЯНІЗМІВ У РЕГІОНАЛЬНІЙ ПРЕСІ

(на прикладі сумської газети „Ярмарок”)

Доп. – Алещенко І., 313 ВС.

Наук. кер. – ст. викл. Лащенко Н.О.

Сумської області проблема мовної засміченості стосується особливо з огляду на географічний фактор. Мається на увазі прикордонне розміщення Сумщини та її тісні зв'язки з Росією.